

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาขายรถยนต์บรรทุกใช้แล้วขนาดเล็กในอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกมีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม ได้แก่ แนวคิดเรื่องการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์มาตรฐาน และ แนวคิดเรื่องการคิดค่าเสื่อมราคา

2.1.1 แนวคิดเรื่องการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์มาตรฐาน (Pricing standard products)¹⁰

สำหรับการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์มาตรฐาน ซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตและจำหน่ายในลักษณะปกติโดยทั่วไป หรือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการผลิตและนำออกจำหน่ายแล้ว ซึ่งวิธีการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ในลักษณะนี้ และใช้ข้อมูลทางด้านต้นทุน (Cost data) เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจรวมทั้งเป็นวิธีการกำหนดราคาที่นิยมใช้โดยทั่วไปก็คือ

ก. การกำหนดราคาโดยใช้ส่วนบวกเพิ่มจากต้นทุน (Cost – plus pricing formulas)

วิธีการกำหนดราคาในลักษณะนี้ เป็นวิธีที่มีการใช้ข้อมูลทางด้านต้นทุนเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา การตั้งราคาโดยใช้ส่วนบวกเพิ่มจากต้นทุนเราสามารถที่จะทำการคำนวณง่ายๆ ด้วยการบวกเพิ่มจำนวนเงินจำนวนหนึ่ง ซึ่งปกติเรามักจะเรียกว่า “Markup” เข้าไปกับต้นทุนของผลิตภัณฑ์ก็จะทำให้ได้ราคาขายที่ต้องการ แต่สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นข้อควรพิจารณา ก็คือการบวกส่วนเพิ่ม (Markup) ที่ต้องการเข้าไปกับต้นทุนนั้น จะหมายถึงต้นทุนในลักษณะใด เช่น ต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product cost) ต้นทุนรวม (Total cost) ต้นทุนมาตรฐาน (Standard cost) และเป็นต้นทุนที่คำนวณมาจากวิธีการใดทางบัญชี เช่น วิธีต้นทุนคิดเข้างาน (Absorption approach) ในบางครั้งก็นิยมเรียกว่า “ต้นทุนเต็ม” (Full costing) หรือวิธีต้นทุนผันแปร (Contribution approach or variable costing) ในบางครั้งก็เรียกว่า “ต้นทุนตรง” (Direct costing)

ข. การกำหนดราคาโดยกำหนดกำไรสูงสุดที่ต้องการ (Pricing based on target profit)

การกำหนดราคาโดยวิธีนี้ ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบในการกำหนดราคา ก็จะมีเป้าหมายของการกำหนดราคาอยู่แล้วว่าการควรที่จะกำหนดราคาอย่างไรจึงจะทำให้มีกำไรตามเป้าหมายที่

¹⁰ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, ดวงมณี โกมารทัต, การบัญชีต้นทุน 2, (McGraw-Hill, Inc. Bangkok, 2540): หน้า 309-312

กิจการต้องการ การกำหนดราคาในลักษณะนี้มักจะมีเหมาะสมกับกิจการที่ขายบริการที่มีการผลิตหรือซื้อขายสินค้า

ก. การกำหนดราคาโดยใช้อัตราผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุน (Pricing based on return on investment)

การกำหนดราคาโดยใช้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ก็จัดว่าเป็นวิธีการใช้ข้อมูลต้นทุนเพื่อการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์วิธีหนึ่ง ซึ่งการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ในลักษณะนี้จะมุ่งหวังให้กิจการมีผลกำไรเท่ากับผลตอบแทนจากการลงทุนที่กิจการต้องการ ซึ่งปกติแล้วกิจการได้มีการกำหนดหรือทราบอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ที่ต้องการแล้ว ก็สามารถที่จะคำนวณหาอัตราส่วนบวกเพิ่ม (Markup percentage) สำหรับกำหนดราคาขายของผลิตภัณฑ์ได้

$$\left[\begin{array}{l} \text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} \\ \text{เงินลงทุน} \end{array} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \right]$$

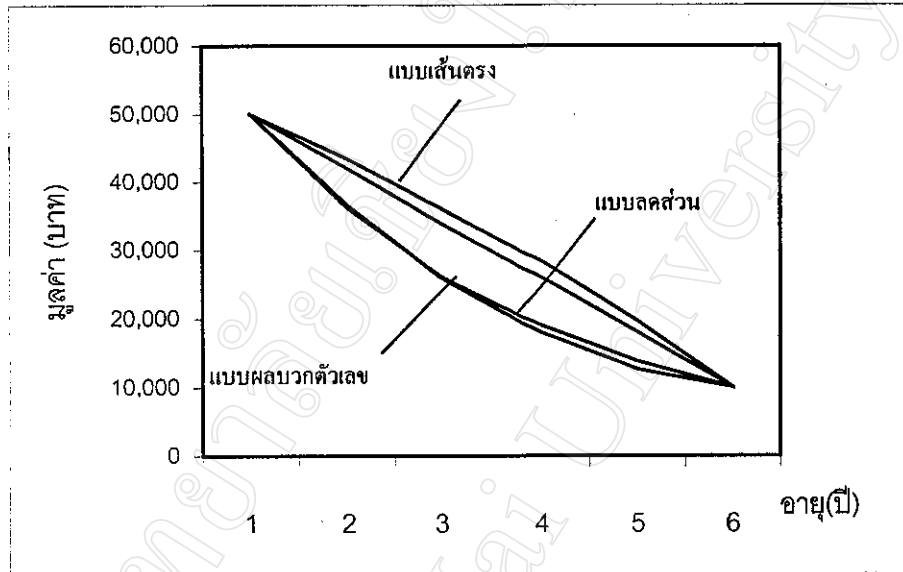
2.1.2 แนวคิดเรื่องการคิดค่าเสื่อมราคา (ตามแนวคิดแบบบัญชี)¹¹ มีวิธีการคิดรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. การคิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง (Straight-line method) ให้ค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินนั้นมีค่าเท่ากันหมดทุกปี วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคา คือ การหารต้นทุนทั้งหมดของทรัพย์สินนั้นด้วยอายุการใช้งานของทรัพย์สิน
2. การคิดค่าเสื่อมราคาแบบอัตราเร่ง (Accelerated method) วิธีนี้มองว่าทรัพย์สินมีประสิทธิภาพในการทำงานไม่เท่ากันในแต่ละปี โดยให้ประโยชน์มากที่สุดในปีแรก และลดลงเรื่อยๆ ในปีถัดมาและมีประสิทธิภาพการใช้งานน้อยที่สุดในปีสุดท้าย เป็นผลทำให้ค่าเสื่อมราคาในปีแรกสูงกว่าปีที่ 2 และลดลงเรื่อยๆ ในปีต่อไป
3. การคิดค่าเสื่อมราคาแบบลดส่วน (Declining-balance method) คือการนำเอาอัตราคงที่ค่าหนึ่งไปคูณกับราคาทรัพย์สินตามมูลค่าทางบัญชีของแต่ละปี โดยที่อัตราคงที่นั้น คือ Depreciation rate ของ ค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรงนั่นเอง
4. การคิดค่าเสื่อมราคาแบบลดส่วนทวีคูณ (Double-declining-balance method) วิธีคิดคล้ายกับวิธีคิดค่าเสื่อมราคาแบบลดส่วนแต่ Depreciation rate จะเป็น 2 เท่าของค่าเสื่อมราคาแบบลดส่วน

¹¹ Robert N. Anthony and James S. Reece, Accounting Principles (7th ed., R.R. Donnelley & Sons Company, 1995), p. 163-166.

5. การคิดค่าเสื่อมราคาแบบผลบวกตัวเลข (Sum of year's-digit method) คือการนำเอาอัตราคงที่ไปคูณกับราคาทรัพย์สินที่หักมูลค่าซากออกไป

6. การคิดค่าเสื่อมราคาตามจำนวนผลิต (Units-of-production method) วิธีนี้ค่าเสื่อมราคาจะคำนวณจากการนำเอาจำนวนหน่วยผลิตที่ผลิตได้ทั้งหมดในช่วงเวลานั้นไปหารต้นทุนสุทธิของทรัพย์สิน

รูปที่ 2.1 แสดงการเปรียบเทียบการคิดค่าเสื่อมราคาแบบต่างๆ

จากรูปที่ 2.1 เป็นแผนภูมิตัวอย่างที่แสดงมูลค่าที่เหลืออยู่ปลายปีของทรัพย์สินที่มีมูลค่าเริ่มต้น 50,000 บาทอายุการใช้งาน 6 ปี มูลค่าซาก 10,000 บาท เปรียบเทียบการคิดค่าเสื่อมราคาแบบต่างๆ ได้แก่ แบบเส้นตรง แบบลดส่วน และแบบผลบวกตัวเลข

ในการคิดค่าเสื่อมราคาด้วยวิธีต่างๆ ข้างต้นนั้น แต่ละวิธีจะมีค่าเสื่อมราคาแต่ละปีไม่เท่ากัน แต่มูลค่าที่เหลืออยู่ปลายปีของทรัพย์สินจะเท่ากัน

2.2 ทบทวนวรรณกรรม

เทอดชัย พันระไชย (2539)¹² ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวธุรกิจการจำหน่ายรถยนต์ใช้แล้วในเขตเมืองโยธธรร พบว่า ผู้บริโภครถยนต์ใช้แล้วนิยมซื้อรถยนต์ใช้แล้วประเภทรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กหรือรถปิกอัพมากที่สุด เพราะเป็นรถยนต์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันในแง่ที่มีราคาถูก ประหยัดน้ำมัน และมีประโยชน์ใช้สอยหลายด้าน ราคารถยนต์ใช้แล้วประเภทต่างๆ ในแหล่งธุรกิจจำหน่ายรถยนต์ใช้แล้วขึ้นอยู่กับยี่ห้อ รุ่นปีของรถยนต์ และสภาพของรถยนต์ โดยเจ้าของธุรกิจจำหน่ายรถยนต์ใช้แล้ว ทำการกำหนดราคาจากต้นทุนซื้อ ระบบการจำหน่ายสภาพการแข่งขันและผลกำไร ผลกำไรที่ได้ต่อคันจะอยู่ในช่วง 20,000 บาท ขึ้นไป ในส่วนของผู้บริโภค พบว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจที่จะตัดสินใจซื้อรถยนต์ใช้แล้วจากมากไปหาน้อย คือ ราคา ผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ ระบบการจำหน่าย ที่ตั้ง และการโฆษณา

ชูชาติ เพชรอำไพ และคณะ (2541)¹³ ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้อรถยนต์นั่งในจังหวัดพิษณุโลก พบว่ารถยนต์ที่จำหน่ายในประเทศในปี 2539 รถปิกอัพยังคงมีสัดส่วนการจำหน่ายสูงสุด คือร้อยละ 55.6 รองลงมาเป็นรถยนต์นั่งร้อยละ 29.3 และอื่นๆร้อยละ 15.1 โดยผู้นำตลาดยังคงเป็น โตโยต้า ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 27.8 รองลงมาคือ อีซูซุ ร้อยละ 20.7 นิสสันร้อยละ 15.8 และมีตซูบิซึร้อยละ 12.7

2.3 นิยามศัพท์

รถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก หมายถึง รถยนต์ที่จัดทะเบียนประเภทรถบรรทุกขนาดเล็กไม่เกิน 1 ตัน หรือรถปิกอัพ ที่ไม่ดัดแปลงสภาพทุกยี่ห้อ

รถยนต์บรรทุกใช้แล้ว หมายถึง รถยนต์ที่จัดทะเบียนประเภทรถบรรทุกขนาดเล็กไม่เกิน 1 ตัน หรือรถปิกอัพ ที่ผ่านการใช้งานมาแล้วและวางจำหน่ายในแหล่งจำหน่ายรถยนต์ใช้แล้ว

¹² เทอดชัย พันระไชย, “ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของธุรกิจการจำหน่ายรถยนต์มือสองในเขตเมืองโยธธรร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2539)

¹³ ชูชาติ เพชรอำไพ และคณะ, ปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้อรถยนต์นั่งในจังหวัดพิษณุโลก, วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, (2541)

ปัจจัยภายนอก หรือ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการกำหนดราคาขายรถยนต์บรรทุกใช้แล้ว
หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อราคารถยนต์บรรทุกใช้แล้วซึ่งได้แก่สถานะเศรษฐกิจโดยรวมที่มีผลต่อกำลังซื้อของลูกค้า อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราภาษีรถยนต์และเงินส่วนนำเข้า รวมทั้งเงื่อนไขด้านสินเชื่อของสถาบันการเงิน

ปัจจัยภายใน หรือ ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการกำหนดราคาขายรถยนต์บรรทุกใช้แล้ว
หมายถึง ปัจจัยภายในตัวสินค้าที่มีผลต่อการกำหนดราคาขายรถยนต์บรรทุกใช้แล้วขนาดเล็ก ได้แก่ ราคารถใหม่แต่ละรุ่นในปีที่จดทะเบียน อายุการใช้งาน ปริมาณการใช้งาน ประเภทของการทำงาน และมูลค่าการตกแต่งประดับยนต์เพิ่ม

ราคารถใหม่ หมายถึง ราคาเงินสดของรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กใหม่แต่ละรุ่นในปีที่จดทะเบียนกับสำนักงานขนส่งครั้งแรก

อายุการใช้งาน หมายถึง ระยะเวลานับจากรถยนต์คันดังกล่าวถูกจดทะเบียนกับสำนักงานขนส่งครั้งแรก จนถึงเวลาที่ถูกนำมาจำหน่ายต่อให้กับผู้จำหน่ายรถยนต์ใช้แล้วครั้งสุดท้ายเป็นเดือน

ปริมาณการใช้งาน หรือ เลขไมล์ใช้งาน หมายถึง ระยะทางที่รถถูกใช้งานในช่วงเวลา ก่อนที่จะนำมาจำหน่ายเป็นกิโลเมตร

ประเภทของการทำงาน หมายถึง ลักษณะการใช้งานของผู้ใช้เดิม แยกเป็น การใช้งานส่วนบุคคลและการใช้งานในเชิงพาณิชย์ ตามประเภทการจดทะเบียนและ/หรือตามลักษณะการใช้งาน

ราคาขาย หมายถึง ราคาขายของรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กที่ผ่านการใช้งานมาแล้วเป็นเงินสด

มูลค่าการตกแต่งเพิ่ม หรือ การตกแต่งเพิ่ม หมายถึง มูลค่าของการตกแต่งเพิ่มเติม หรือ อุปกรณ์ตกแต่งต่างๆที่ติดตั้งเพิ่มหลังจากซื้อรถยนต์บรรทุกมาตรฐาน ประเมินเป็นมูลค่าเงินมีหน่วยเป็นบาท

มูลค่าที่ลดลง หมายถึง ราคารถใหม่ บวกด้วยมูลค่าอุปกรณ์ตกแต่งเพิ่ม ลบด้วยราคาขายรถยนต์บรรทุกใช้แล้ว